

# Ikmēneša jaunumi

## Uzkrājumi un ieguldījumi

Dažādu risku koncentrācija samazinājusi akciju indeksus

2021. gada oktobris

### Tirgus pārskats

Lai gan investori šķiet jau pieraduši pie pandēmijas un mazāk satraucas par jaunu Covid-19 inficēšanās gadījumu skaita palielināšanos, pasaules akciju tirgi septembrī piedzīvoja kritumu vairāku negatīvu risku dēļ. Grūtības Ķīnas nekustamā īpašuma tirgū un ASV Senāta iestrēgušās debātes par parādsaistību griestiem, kā arī globālā enerģētikas krīze ir piespiedušas investorus pakāpties atpakaļ un vēlreiz paraudzīties uz globālās izaugsmes perspektīvām un riskiem tuvākajos mēnešos. Tikmēr procentu likmju kāpums samazinājis gan obligāciju, gan investīciju cenas.

Izcilie uzņēmumu gada otrā ceturkšņa darbības rezultāti un labās nākotnes prognozes, iespējams, iedvesmoja tirgu ienākšanu jaunā buļļu tirgus fāzē. Taču pozitīvos faktorus ir atsvērušas bažas par inflācijas pieaugumu un globālās izaugsmes iespējām, kas novājinātas jau iepriekšminēto iemeslu dēļ. Ekonomikas izaugsmi tuvākajos mēnešos varētu nedaudz palēlināt ieilgušais izejvielu (īpaši elektroenerģijas) cenu kāpums. Šis risks atspoguļojas arī jaunākajās ASV Federālo rezervju bankas (FED) ekonomikas prognozēs, kurās ASV ekonomikas izaugsmes prognoze šim gadam ir samazināta no 7% līdz 5,9%. Tomēr gan ASV, gan citām lielākajām valstīm joprojām ir ļoti labas ekonomiskās izaugsmes perspektīvas salīdzinājumā ar to vēsturiskajiem vidējiem rādītājiem. Turklāt investori sekoja līdzīri arī nedaudz mainīgajam centrālās bankas tonim – FED sākotnēji nodēvēja pirmos inflācijas kāpumus par pagaidu lēcieniem, taču vēlāk pakāpeniski atzina, ka augstā inflācija, iespējams, ievilksies uz ilgāku laiku nekā iepriekš prognozēts. Šā gada inflācijas prognoze ASV ir paaugstināta no 3,4% līdz 4,2%. Rezultātā pakāpeniski mainījusies arī FED valdes locekļu attieksme pret turpmāko procentu likmju politiku. Vēl pirms pāris mēnešiem daudzi FED locekļi prognozēja pirmo procentu likmju kāpumu 2023. gadā. Turpretī tagad puse valdes locekļu uzskata, ka procentu likmju paaugstināšana pirmo reizi gaidāma jau 2022. gadā. Neapšaubāmi šādas pārmaiņas ir ietekmējušas vispārējās tirgus procentu likmes un dinamiku obligāciju tirgos. Septembrī vien ASV 10 gadu obligāciju ienesīgums palielinājās par aptuveni 0,2% līdz 1,5%. Tāpēc daudzu ASV dolāros denominētu obligāciju cenas ir kritušas. Kā ierasts, ASV dolāra vērtības stabilizācija un ASV procentu likmju kāpums ir būtiski ietekmējis attīstības valstu tirgu obligāciju cenas, kuras diezgan strauji samazinās. Pēc vispārējā globālo procentu likmju kāpuma palielināšanās arī procentu likmes Eiropas obligāciju tirgos, Vācijas 10 gadu obligāciju ienesīgumam palielinoties par 0,2% līdz -0,2 mēneša laikā. Ilgtermiņa obligāciju cenas ir īpaši jutīgas pret tirgus procentu likmju izmaiņām, tāpēc ienesīguma kāpums par 0,2% izraisīja Vācijas 10 gadu obligāciju cenu kritumu par aptuveni 2% (līdzīgi kā pasaules akciju indeksiem).

Tomēr visus šos riskus (problēmas Ķīnas nekustamā īpašuma tirgū, problēmas ar ASV parādsaistību griestiem un elektroenerģijas deficītu) varētu atrisināt, atrodot pareizos politiku risinājumus, tāpēc galvenais scenārijs vēl joprojām paredz globālās ekonomikas augstu izaugsmes tempu. Uzņēmēju noskaņojums saglabājies optimistisks, un arī patērētāju dati daudzviet pasaulē liecina par augstu ekonomiskās aktivitātes līmeni gada beigās. Tomēr šā gada pēdējā ceturksnī investoriem būs jātiekas galā ar lielāku svārstīgumu, ko, iespējams, vēl vairāk saasinās novembrī gaidāmais FED lēmums sašaurināt obligāciju uzpirkšanas programmu – to varētu uzskatīt par pirmo soli monetārās politikas pastiprināšanā pēdējo pāris gadu laikā.

### Akciju tirgus indeksu rezultāti (līdz 2021. gada 30.septembrim)

Reģions	Indekss	Val.	Septembris	No 2021.g. sāk.	3 mēn.	1 gads	3 gadi	5 gadi
Pasaulē	MSCI World	EUR	-2,4%	19,3%	2,32%	30,34%	45,15%	84,59%
Pasaulē	MSCI Emerging Markets	EUR	-2,2%	4,3%	-5,95%	19,60%	28,31%	50,79%
ASV	S&P 500	USD	-4,8%	14,7%	0,23%	28,09%	47,82%	98,66%
Eiropa	MSCI EURO	EUR	-3,2%	15,0%	0,21%	29,00%	18,58%	36,24%
Centrāleiropa	MSCI EM Eastern Europe	USD	3,5%	23,5%	6,43%	48,49%	22,37%	55,77%
Āzija	MSCI EM Asia	USD	-4,3%	-5,5%	-10,19%	12,09%	25,59%	50,66%
Latīņamerika	MSCI EM Latin America	USD	-11,4%	-9,1%	-14,97%	21,89%	-13,51%	-6,40%

### Prognozes

**Ekonomikas atveseļošanās un IKP prognozes.** Pasaules ekonomikas izaugsmes tempi turpmākajos gados saglabāsies salīdzinoši augstā līmenī. Ņemot vērā stabilos otrā ceturkšņa rādītājus un labos uzņēmumu peļņas rādītājus, esam nedaudz uzlabojuši globālās ekonomikas izaugsmes prognozi šim gadam. Prognozējam, ka pasaules ekonomikas izaugsme šogad sasniegs 5,9%, nākamgad – 4,4%, samazinoties līdz 3,4% 2023. gadā. Tomēr līdz šā gada beigām enerģētikas krīze un augošā inflācija, visticamāk, nedaudz palēninās izaugsmes rādītājus. Baltijas valstu ekonomikas rādītāji šogad atpaliks no globālās ekonomikas izaugsmes rādītājiem dēļ sliktākas pandēmijas situācijas un stingrākiem ekonomikas ierobežošanas pasākumiem.

**Šā gada riski.** Turpmākajos mēnešos lielākais risks finanšu tirgiem un ekonomikas izaugsmei joprojām būs nekontrolētas inflācijas risks, ko nesē saasināja elektroenerģijas deficīts. Lai gan pandēmijas situācija jaunu saslimšanas gadījumu skaita ziņā pasliktinās, daudzām valstīm sasniedzot pietiekamu vakcinācijas aptveri, apdraudējums vairs nav tik liels kā agrāk, un valdības spēš pārvaldīt pandēmiju labāk. ASV Federālo rezervju banka (FED), visticamāk, novembrī paziņos par obligāciju piršanas programmas apjomu sašaurināšanas uzsākšanu, kas vismaz uz brīdi varētu radīt spriedzi finanšu tirgos.

Iepriekšminētā informācija sniegta tikai informatīviem nolūkiem. Tā nav ne ieguldījumu konsultācija, ne kāda produkta vai pakalpojuma piedāvājums. Ne šis dokuments, ne tajā aprakstītie produkti nav paredzēti izplatīšanai vai pārdošanai Amerikas Savienotajās Valstīs vai personām, kuras dzīvo Amerikas Savienotajās Valstīs, t.s. ASV personām, un šāda izplatīšana var nebūt likumīga. SEB neuzņemas atbildību par ieguldījumu lēmumiem, kuri pieņemti, pamatojoties uz iepriekšminēto informāciju. Sniegtās informācijas pamatā ir dati, kuru avotus SEB uzskata par uzticamiem. SEB nevar saukt pie atbildības par informācijas pilnīgumu vai pareizību, vai jebkādiem zaudējumiem, kas var rasties šādas informācijas rezultātā.

Ieguldījumi akcijās, fondos un citos vērtspapīros ir saistīti gan ar iespējām, gan riskiem. Ieguldījumu tirgus vērtība var pieaugt vai samazināties. Dažos gadījumos zaudējumi var pārsniegt sākotnējo ieguldījumu. Ārvalstu tirgos veikto ieguldījumu gadījumā Jūsu peļņu var ietekmēt valūtas kursu svārstības. Aprakstīto ieguldījumu produktu un finanšu indeksu peļņas likmes iepriekšējos periodos vai tiks sasniegtas nākamajos periodos, nav apsolījums vai atsauce uz peļņas rentabilitāti nākamajos periodos.

Pirms lēmumu pieņemšanas par ieguldījumiem iesakām rūpīgi izvērtēt finanšu, juridiskos, normatīvos, grāmatvedības un nodokļu jautājumus, kas saistīti ar ieguldījumiem, un novērtēt visus ar ieguldījumu saistītos riskus, kā arī ieguldījuma atbilstību un piemērotību. Ja nepieciešams, vērsieties pie SEB konsultantam, lai iegūtu sīkākus paskaidrojumus, par nodokļu jautājumiem aicinām vērsties pie attiecīgās jomas speciālista. Vispārīga informācija par ieguldījumiem, kā arī vērtspapīriem ir pieejama SEB interneta vietnē <https://www.seb.lv>